

Konsorcium nevládních
organizací pracujících
s migranty v ČR

Consortium of Migrants
Assisting Organizations
in the Czech Republic

Připomínky Konsorcia nevládních organizací pracujících s migranty k Návrhu věcného záměru nové právní úpravy vstupu a pobytu cizinců na území České republiky, volného pohybu občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků a ochrany státních hranic

Konsorcium vítá snahu MV ČR vytvořit nový cizinecký zákon, domníváme se ale, že v předloženém návrhu chybí v první části dvě zásadní oblasti, kterými by se měl tento návrh podrobně zabývat. V první řadě materiál neobsahuje ani vytyčené cíle, kterých chce česká migrační politika dosáhnout, ani principy, na kterých stojí. Absence této koncepce se pak negativně promítá do celé řady zásadních oblastí, které předkládaný materiál řeší. Druhá oblast, kterou materiál pomíjí, je analýza současné situace, tedy toho, jaká jsou pozitiva a negativa současného cizineckého zákona a jeho dopadů. Dle legislativních pravidel vlády je přitom ve věcném návrhu třeba zhodnotit dosavadní úpravu. Toto však návrh nečiní. Zejména kvůli absenci těchto dvou oblastí (cílů a analýzy) není jasné, dle jakých kritérií by stávající úprava byla hodnocena.

Rovněž upozorňujeme na to, že zásadní postoje a zde uvedené návrhy jsou podrobně zpracovány v *Podnětech Konsorcia nevládních organizací pracujících s migranty v České republice k nové právní úpravě vstupu a pobytu cizinců na území* ze dne 22.9.2010 (dále viz Podněty – dostupné zde). Reakce na tento zasláný materiál však v textu (s výjimkou vyjádření se k regularizaci) chybí. Zejména se přitom jedná o:

1. zásadu nezhoršovat postavení žádné ze skupin cizinců a cizineckou agendu začlenit do stejných institucí jako pro české občany v míře maximálně možné;
2. posílení prointegračních opatření zejména na lokální úrovni
3. řešení zdravotního pojištění (viz zpracování bodu 2.4);
4. posílení procesních záruk cizinců, redukce výjimek ze správního řádu a snížení byrokratické náročnosti podávání žádostí;
5. situace nevyhostitelných osob a jejich regularizace;
6. zlepšení úpravy tzv. „ochranné lhůty“ při ztrátě účelu pobytu, a to i u studia
7. odmítnutí zajišťování nezletilých

Co se týče zpracování cizinecké problematiky do jednoho nebo dvou zákonů, dokážeme si představit funkčnost obou variant. Při současném zpracování materiálu a zvážení obtíží však nemáme dojem, že by rozdělení do dvou zákonů přineslo zásadní zlepšení, proto spíše podporujeme variantu pouze jednoho zákona (více viz Podněty 2010).

Vítáme, že návrh otvírá téma vykonávání cizinecké agendy, a to především z toho důvodu, že současnou (v rámci EU zcela neobvyklou) koncentrací kompetencí v rukou jednoho státního úřadu pokládáme za vysoce nevyhovující. Za nejvhodnější způsob řešení přitom pokládáme variantu, kterou materiál nezmiňuje. A to, že by část cizinecké agendy (občanů EU a jejich rodinných příslušníků a občanů třetích zemí) přešla na obce s rozšířenou působností (zejména ty s méně náročnou problematikou) a část agendy (zejména věci náročnější na správní uvážení, odvolání atp.) přešla na nově vzniklý Cizinecký/Imigrační úřad. Postavení tohoto úřadu by přitom nemělo být podřízeno MV. Tento návrh posiluje jak integraci cizinců (přiblížení působnosti úřadů, které vyřizují obdobné záležitosti českých občanů), tak vede k potřebnému rozdělení moci, tedy oddělení navrhování migrační a integrační politiky a její realizaci (k tomu viz i Podněty 2010, s. 8-9).

Zásadně podporujeme navrhovanou možnost, aby soudy rozhodovaly o zajištění v první instanci. Co se týče zařízení pro zajištění cizinců, naopak zásadně nesouhlasíme s tím, aby ZZC spadala pod Ministerstvo spravedlnosti, respektive jejich provoz pod vězeňskou službu. Domníváme se, že by tato úprava vedla ke zhoršení situace cizinců v těchto zařízeních a že by se tato zařízení ještě více přiblížila zařízení vězeňského typu, což by mimo jiné posílilo kriminalizaci zajištěných migrantů.

K informačním systémům především podotýkáme, že by měly být i u občanů třetích zemí získávány pouze ty údaje, které jsou nezbytné pro provádění pobytové agendy občanů třetích zemí. Zatímco na tento fakt u občanů EU materiál výslovně upozorňuje, u občanů třetích zemí o tomto aspektu mlčí. Zásada rovnosti, přístup nediskriminace a ochrana před potenciálním zneužitím by měly u vytvářené databáze rovněž pro cizince ze třetích zemí.

Co se týče integračních opatření, postrádáme variantu II, která by vnímala integraci jako obousměrný proces (tedy tak, jak ji vidí i koncepční materiály vlády) s tím, že je třeba investovat i do majoritní společnosti, a že zacházení s cizinci se má blížit do nejvyšší možné míry zacházení s majoritní společností. Právě tento postoj (variantu) přitom podporujeme. Za zásadně v nepořádku pak vnímáme vztah celého materiálu k oblasti integrace, který ji vnímá zejména jako potřebu ukládat další povinnosti (a tedy i potenciální překážky) přijíždějícím cizincům. Materiál rovněž nezmiňuje, že jeden z nejvíce proti-integračních faktorů je nejisté postavení cizinců zejména během prvních let pobytu, během kterých jsou jejich šance dovolat se základních práv často zcela mizivé.

Kromě Center na podporu integrace (dále CPIC), z nichž většina z nich jsou součástí Správy uprchlických zařízení, tedy opět pod MV ČR, nejsou jmenovány žádné jiné subjekty, které by se na integračních opatřeních podílely (NNO, obce či kraje). Tento fakt je především

z hlediska vytvářených dlouhodobějších plánů na regionální úrovni rizikový (např. Střednědobé plánování sociálních služeb) – z hlediska finanční alokace prostředků pro oblast integrační politiky na regionální úrovni, faktické možnosti ne/existence NNO a ohrožení poskytování služeb cílové skupině (je nutné připomenout, že převážná část NNO realizuje své poradenské služby v rámci registrace sociální služby 108/2006 Sb.).

Návrh zákona nezmiňuje v souvislosti s integrací ani roli zaměstnavatele, jehož role je nezastupitelná (zejména kvůli jeho roli v migraci ekonomických migrantů a s rostoucím důrazem na přesouvání odpovědnosti na jedince a oslabování role státu). Zcela chybí zmínka tripartitní spolupráce – zaměstnavatel, stát, NNO a cizinecké spolky.

B návrh věcného řešení

Ad 2.1. Považujeme za nepřijatelné, aby byli rodinní příslušníci občanů ČR vyňati z právní úpravy. Rodinní příslušníci českých občanů by tak měli horší postavení než rodinní příslušníci cizinců z Evropské unie. Rodinní příslušníci Čechů by se museli před podáním žádosti naučit český jazyk a dokonce by získávali pouze dlouhodobý pobyt (zřejmě snadno zrušitelný z důvodu „neplnění účelu pobytu“, což je extrémně rizikové vzhledem k takovým jevům jako např. domácí násilí, neboť se rodinní příslušníci stávají plně závislými na českém občani.)

Ad 2. 7 Zpracování bodu „společné soužití“ pokládáme za nevyhovující a nedostatečně srozumitelné. Vnímá předkladatel současnou právní úpravu jako nevhodnou a jak se návrh odlišuje od současné úpravy? Z textu lze pravděpodobně vyvodit, že právo na sloučení rodiny bude omezeno. Současnou zákonnou úpravu považujeme za dostatečnou a apelujeme na to, aby právo na sloučení rodiny nebylo zpřísnováno či omezováno. V rámci jednotnosti a hodnotové bezrozpornosti by bylo vhodné analogicky použít ustanovení §115 občanského zákoníku.

4. pobyt na území

Upozorňujeme, že definice „obecných podmínek“ pobytu na str. 34, je v rozporu s řadou evropských směrnic, zejména se směrnicí 2003/109/ES o dlouhodobě pobývajících rezidentech.

Co se týče navrhovaných kvót, zásadně jejich existenci nepodporujeme. A to především proto, že se jedná o kombinaci dvou různých způsobů řízení migrace, které jsou nekompatibilní (viz Stanovisko Konsorcia k novému systému ekonomické migrace). Neshledáváme důvod omezovat pracovní migraci, pokud je po ní z pohledu pracovního trhu poptávka. Navíc je zavedení kvótního systému vysoce nevýhodné pro zaměstnavatele a migranty samotné. Migranti jsou tak v situaci, kdy získají pracovní povolení, za které vydají nemalé obnosy, a žádost nebudou moci kvůli kvótám vůbec podat (jak je tomu dosud) nebo ji podají, ale z důvodů kvót bude jejich žádost odmítnuta (což je z procesního hlediska rovnější způsob, ale pro migranty ještě více nevýhodný). Pokud předkladatel shledává současnou praxi v oblasti

pracovní migrace jako nevyhovující (tedy systém vázanosti pobytového oprávnění na pracovní) a naopak preferuje kvótní systém migrace, mělo by dojít k zásadní změně celého systému. Pokud tomu tak není, neměly by být tyto dva systémy míchány, protože stojí na protikladných principech a jejich kombinace je pro migranty nutně nevýhodná.

Ad 4.1.3 Konsorcium zásadně nepodporuje koncepci Ministerstva vnitra směřující k tzv. cirkulární migraci ekonomicky aktivních cizinců (viz zmíněná kategorie Z1), jež spočívá v představě, že cizinec je pouhou levnou pracovní silou, kterou pro případ ekonomické stagnace či recese je možno bez dalšího poslat zpět do země původu, aby již dále nezabírala místo českým pracovníkům. Dále upozorňujeme, že návrh je v rozporu i s usnesením vlády ČR č. 48 z 19. 1. 2011, které kategorii Z1 zavádělo na 2 roky, zatímco národní vízum se má vydávat jen na rok jeden. Navrhujeme tento systém národních víz zcela vypustit.

Ad 4.2.1 a 4.5 Zaměstnávání cizinců a odpovědnost zaměstnavatelů:

Návrh hovoří o zvýšení odpovědnosti zaměstnavatelů, nicméně postrádáme analýzu toho, co v současné legislativě chybí a v důsledku čeho by se proto nedařilo nelegální zaměstnávání potírat (a to zejména zaměstnávající subjekty nikoliv cizince). V této oblasti musí být ochota k těsné a efektivní spolupráci s rezortem, který má nešvary spojené se zaměstnáváním (včetně zastřených pracovních poměrů přes smlouvy o dílo, živnostenské listy apod.) na starosti. Respektive již nyní zainteresované správní orgány měly být vedeny k tomu, aby svých pravomocí a možností využily (viz níže např. cizinecká policie v případě úhrady nákladů správního vyhoštění cizince). K tomu není nutně potřeba nové legislativy. To, co z našeho pohledu v legislativě naopak chybí, ani nový záměr nenavrhuje (nebo ještě zpřísňuje). Jedná se zejména o instituty, které by cizinci napomáhaly (povzbuzovaly) v tom, aby „schwarz“ nevyužíval (nepodporoval jej a naopak se případně bránil). U cizinců by měl stát takové aktivity podporovat tím spíš, že jsou na systému více existenčně závislí než občané ČR. Cizinec (kromě cizinců s TP) je na rozdíl od českého občana totiž zcela vázán na „zaměstnavatele“, neboť je s ním spojen jeho pobyt (povolení k pobytu na území). Tedy nová úprava by měla přinést hlavně změny, které zde již pobývajícím cizincům usnadní se z případné závislosti na jedné „agentuře“ vymanit. Konkrétně: prodloužit ochrannou lhůtu, naopak podpořit změnu zaměstnavatele (ne k tomu vyžadovat nově další posvěcení státní správou) a zejména konečně zavést možnost strpění pobytu, pokud se cizinec snaží domoci svých práv dle zákoníku práce (nezrušení pracovního poměru, nevyplacená mzda apod.).

4.5 V kategorii cizinců, které mohou v ČR získat potvrzení o strpění pobytu stále nezahrnuje dvě, podle našeho názoru důležité kategorie osob. Zaprvé se jedná o případy osob nevyhostitelných (byť dočasně), které připomíná sama návratová směrnice. Zejména jsme však přesvědčeni, že alespoň omezeným způsobem by měla být dána možnost setrvat na území těm, kteří se domáhají u soudu buď přezkumu zákonnosti zrušení pracovního poměru, pokud je s ním spojen pobyt na území (za současné situace v praxi mohou zaměstnavatelé odstranit nepohodlného cizince jakkoliv a beztrestně ze zaměstnání právě proto, že cizinec přichází o „účel pobytu“). Druhou kategorií osob, které v úpravě možnosti získání potvrzení o strpění postrádáme, jsou osoby dočasně či trvale nevyhostitelné, které zmiňuje i návratová

směrnice. Jedná se zejména o cizince, kteří sice pozbyli oprávnění k pobytu, ale např. z důvodu dlouhého pobytu v zahraničí je stát původu či dřívějšího pobytu odmítá přijmout zpět. Ačkoliv takových osob nejsou velké počty, plánovaná úprava by měla poskytovat možnost takové situace z hlediska pobytu řešit.

Zcela souhlasíme s připomínkou, mělo by být explicitně v zákonně uvedeno, že vztah mezi agenturou a cizincem nemůže poskytovat nižší úroveň ochrany práv pracující fyzické osoby v postavení podřízeného, než má zaměstnanec dle zákoníku práce. Tento závěr sice vyplývá bez dalšího i z dnešní úpravy, jeho právní vymahatelnost je však slabá. Zavedení ochranného pobytového titulu pro cizince, který se bude legálně bránit proti pracovnímu vykořisťování, považujeme za zcela nezbytné. Podávání případných účelových žalob by mohl zabránit např. institut předběžného přezkoumání žaloby v tom smyslu, zda nejde o zjevné bezúspěšné domáhání se práva. Pokud by došel soudce k závěru, že negativní podmínka naplněna není, sp. orgán by vydal cizinci pobytový titul na dobu určitou (výjezdní příkaz, vízum strpění). Postup by byl analogií k § 138 o.s.ř., odkud také čerpá svou legitimitu. Dále navrhuje posílení výslovného zakotvení odpovědnosti objednatele (kontraktačního partnera agentury) za dodržování ochranných a pracovněprávních předpisů zakotvujících tak možnost pracovníků domáhat se zadostiučinění i vůči této třetí straně (návrh by tak měl být v souladu i s novým pojetím Návrhu občanského zákoníku).

Ad 4.2.1.1.4 Domníváme se, že v případě nepřijetí směrnice o sezónních pracovnících Evropskou komisí by ČR měla vytvořit vlastní úpravu sezónního zaměstnávání, což by sloužilo i jako nástroj cirkulární migrace v transparentní a efektivnější podobě než navrhovaný institut národních víz.

Ad 4.2.1.2 Materiálem předkládaná úprava podnikání cizinců v ČR je pro Konsorcium nepřijatelná a dle našeho názoru diskriminační. Domníváme se, že přínos podnikání nelze definovat pouze na základě výše vstupní investice. Teprve dlouhodobější realizace podnikatelského záměru ukazuje, zda je podnikatelský záměr životaschopný a úspěšný. Rovněž vnímáme jako nutné odmítnout podmínku počátečních investic. Nejenže taková podmínka je opět v porovnání se situací majoritního obyvatelstva notně diskriminační, ale rovněž vylučuje řadu profesí (např. učitelé cizích jazyků, řemeslníci aj.), z jejichž podstaty vyplývá nemožnost vyšší investici přinášet. Jsme si ovšem vědomi toho, že i mezi budoucími podnikateli by si měla mít ČR možnost opatrně volit. Zavedení povinného pohovoru o podnikatelském plánu na ZÚ, které je již zavedeno současnou novelou ZPC, považujeme za dostačující a efektivní nástroj vyhodnocení perspektivnosti podnikatele. Podporujeme proto větší možnost správního uvážení na straně relevantních úředníků při prvním vstupu budoucích podnikatelů do země.

Ad 4.2.1.2.2. Možnost podnikat bez vysoké vstupní investice až po dvou letech na území a zavedení povinnosti složit zkoušky z českého jazyka považujeme za nesystémové a diskriminační. Domníváme se, že intence MV bojovat pro „schwarz systému“ mezi cizinci, nemůže být řešena zpřísněním podmínek pro cizince samotné, nýbrž musí být řešena

systemově a především sankcionováním zaměstnavatelů. Uložení povinnosti složit zkoušku jen pro cizince podnikatele se nám opět jeví jako diskriminační a nesystemové. Povinnost složit jazykovou zkoušku před získáním trvalého pobytu by měla být uložena obecně, např. při prodlužování dlouhodobého pobytu, či po dvou letech na území pro všechny kategorie cizinců.

Ad 4.2.3.1 Návrh zpřísňuje podmínky možnosti cizinců studovat na českých školách, zejména u VŠ. Jeví se jako absurdní, aby cizinec musel skládat zkoušku z českého jazyka, respektive vyučovacího jazyka na úrovni, kterou stanoví někdo jiný než daná VŠ. Již v současnosti naprostá většina VŠ tento požadavek k přijímacím zkouškám má. NNO rovněž v praxi zaznamenaly opakované případy toho, kdy cizinci začínali studovat VŠ s velice limitovanou znalostí češtiny, ale kvůli vysoké motivaci a každodenním setkáváním s jazykem se během prvního semestru naučili česky velice obstojně.

Ad 4.2.4 Co se týče úpravy sloučení rodiny, nesouhlasíme zásadně s celkovou koncepcí. Zejména je nutné odmítnout koncept, že nositel oprávnění musí mít pobyt takového charakteru, u kterého lze důvodně předpokládat trvalý pobyt (viz např. situace manažerů, kteří přijíždějí pouze na dva roky atp.). Právo na sloučení rodiny by mělo být respektováno bez ohledu na skutečnost, zda cizinec hodlá na území pobývat trvale či ne.

Ad 4.2.5.1 Zásadně odmítáme, aby byl žadatelům o mezinárodní ochranu udělen po čtyřech letech pouze dlouhodobý pobyt. Toto opatření se jeví vzhledem k délce řízení a počtu udělených pobytů jako zcela neodůvodněné. Již současná právní úprava velmi zúžila přístup této skupiny migrantů k institutu trvalého pobytu. V této souvislosti je nutno připomenout, že sám návrhovač v minulosti uváděl, že je nutné zohlednit délku dosavadního nepřetržitého pobytu na území, kdy cizinec minimálně po dobu 4 let nenavštívil svou zemi původu, takže došlo k narušení vazeb cizince na zemi původu. Upozorňujeme, že se ve většině případů jedná o cizince, jejichž azylová procedura trvala několik let a kteří jsou plně integrováni na území ČR. Dlouhodobý pobyt je pak bude limitovat v pokračující integraci vzhledem k problematické úpravě zdravotního pojištění či volného přístupu na pracovní trh.

V zákoně by mělo konkrétněji zaznít, co se za důvody zvláštního zřetele vhodné myslí- tedy např. cizinec, který je 1) svědkem, 2) poškozený nebo v jiném postavení atd. Dále by mělo být pamatováno také na samotná práva cizinců, nejedná se totiž jen o důkazní materiál, který bývá v praxi z pravidla využit orgány činnými v trestním řízení k naplnění účelu trestního řízení. Pozornost by měla být věnována i zákonným nárokům a potřebám cizinek a cizinců. Např. by nemělo být zapomínáno na soudní řízení týkající se náhrady škody. Trestní soudy často odkazují poškozené s nárokem na náhradu škody do občanskoprávního řízení. Mnoho cizinců opustí Českou republiku, aniž mohou být fyzicky přítomni případnému procesu a realizovat tak svá práva. Je sice možné nechat se zastoupit, ale zastoupení v tomto případě by mělo být možností a nikoliv nutností (k tomu viz i směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU, která v článku 11 odst. vybízí členské státy k přijetí opatření nezbytných k zajištění toho, aby před zahájením trestního řízení, v jeho průběhu a přiměřenou dobu po jeho

skončení byla obětí poskytnut pomoc a podpora). Navrhujeme tedy doplnit výčet situací o případy, kdy poškozený vymáhá náhradu škody po zaměstnavateli/pachateli v rámci civilního řízení.

K zajištění plné transpozice návratové směrnice, mimo jiné i odst. 6 preambule směrnice, by měl zákon obsahovat řešení pobytové situace cizince, který sice splňuje podmínky pro vydání rozhodnutí o navrácení či vyhoštění, nicméně realizaci tohoto navrácení brání existence mezinárodního závazku ČR. Je nutné zdůraznit skutečnost, že oprávnění z čl. 8 EÚLP není podmíněno legálním pobytem cizince na území. Pobytovým titulem, který návrh předpokládá u cizinců, u kterých by udělení správního vyhoštění konstituovalo zásah do práva dle čl. 8 EÚLP, je dlouhodobý pobyt ze zřetele hodných důvodů. Nikde však není upraveno, zda se tento DP vztahuje i na ostatní situace předvídané hypotézou čl. 6 odst. 4 návratové směrnice.

Návratová směrnice potom v článku 6 odst. 5 ukládá členským státům umožnit setrvání na území cizinci, který se nachází v neregulérním postavení, nicméně je účastníkem nově podané žádosti, která může jeho pobyt na území legalizovat. V zákoně o pobytu cizinců nejenže absentuje právní titul, který by bylo možno jednoznačně podřadit pod výše popsanou skutkovou situaci, ale současná právní úprava mimo mezinárodní ochranu ani neumožňuje¹ podání žádosti, kterou by si cizinec v postavení neregulérního migranta z území svoje postavení legalizoval.

Nadále apelujeme na nutnost zavedení možnosti regularizace osob, které ztratily legální status. Vzhledem k přílišné tvrdosti zákona, která vede k tomu, že cizinci mohou ztratit oprávnění k pobytu neférovým jednáním dalších osob a k přílišné tvrdosti zákona, kterou současný návrh neodstraňuje, toto vnímáme jako nutné.

Ad 4.2.5.2 Česká právní úprava zužuje v implementaci Směrnice Rady 2004/81/ES okruh oprávněných osob pouze na ty, které se staly pravděpodobnou obětí konkrétního trestného činu obchodování s lidmi (ve smyslu § 168 zákona číslo 40/2009 Sb., trestního zákoníku) a ne, jak uvádí směrnice, všech trestných činů související s obchodováním s lidmi, tuto nezdařilou implementaci by měla nová právní úprava odstranit. V této souvislosti je rovněž záhodnou zohlednit zejména článek 11 odst. 3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU, o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, a zajistit tak, aby pomoc a podpora oběti nebyla podmíněná její ochotou spolupracovat při vyšetřování trestného činu, trestním stíhání nebo soudním řízením, aniž by byla dotčena Směrnice 2004/81/ES a vnitrostátní předpisy.

Ad 4.4 Úprava výjezdního příjezdu je v materiálu nedostatečně upravená a zásadně k ní chybí informace.

5. Vycestování z území

Ad 5.1

Ad bod 3. Zcela podporujeme záměr upravit v souladu s návratovou směrnicí posloupnost kroků při vycestování z území a z toho důvodu zavést rozhodnutí o povinnosti opustit území, které není spojené se zákazem vstupu. Tento druh rozhodnutí v současné úpravě v zásadě absentuje. Nicméně z následujícího textu návrhu pak není zřejmé (oddíl 5, bod 3), zda taková rozhodnutí budou také v souladu s návratovou směrnicí tím, co tedy bude u neoprávněně pobývajících cizinců pro ukončení pobytu převážně vydáváno (pokud se nebude jednat o opakované porušení apod.). V textu se totiž příkladmo uvádí, že cizinci, který se dostaví dobrovolně na policii s touhou vycestovat, bude nadále udělováno správní vyhoštění, ačkoliv se jedná o typický příklad, kdy by za neoprávněný pobyt neměl být cizinec nutně sankcionován zákazem vstupu. Rozhodnutí o povinnosti opustit území by mělo být v zákoně pojato v souladu s návratovou směrnicí jako hlavní a první možnost pro řešení situace neoprávněně pobývajících cizince. Proto také považujeme za nesouladné se směrnicí, aby takové rozhodnutí bylo snad součástí rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany či zrušení pobytu. Takové osoby nepobývají na území v danou chvíli neoprávněně.

Ad bod 9. Skutečnost, že stávající úprava u osob s udělenou ochranou de facto prodlužuje platnost jejich rozhodnutí o správním vyhoštění nad dobu v samotném rozhodnutí stanovenou považujeme za kontroverzní. Navrhujeme jí v žádném případě nepřebírat a to ani u osob s doplňkovou ochranou.

Ad bod 10 Hypotéza § 122 odst. 5 písm. a) zákona by především měla obsahovat řešení otázky, zda může sp. orgán podmínit běh doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území, vykonatelností takového rozhodnutí. Přestože tak sp. orgány dnes běžně činí, zákonné zmocnění pro takovýto postup absentuje.

Ad bod 11 Novela 2010, o které text hovoří, v praxi podle NNO zkušeností nic nepřináší právě proto, že policie nezjišťuje nic k nelegálnímu zaměstnávání a to ani přes výslovné zmínky cizincem. Tudíž je potřeba zvýšit (zda i legislativně upravit např. v zákoně o policii je otázkou, spíše např. v metodickém pokynu) povinnou investigativní činnost zejména cizinecké policie, jinak v praxi ustanovení trvale nebudou fungovat. Těžko si lze představit, že cizinec sám iniciativně sdělí celé jméno a adresu svého nelegálního zaměstnavatele, když většinou jej ani neví.

5.2 Zajištění

Zajištění má být až poslední možností, ke které stát přistoupí při řešení neregulérního postavení cizince a přitom se v textu objevují takové doslova zpátečnické návrhy jako např. cizinec, kterému bude vydáno rozhodnutí o povinnosti vycestovat z území správním vyhoštěním a požádá o MO, bude muset být zajištěn. To vůbec neodpovídá koncepci o subsidiaritě zajištění (návratová směrnice). Většina uprchlíků se na území dostává neoprávněně, neoprávněnost vstupu lze dokonce považovat za jeden z pojmových znaků

uprchlictví, v praxi také většina dostává správní vyhoštění. Skutečnost, že jsou takové osoby zajišťovány, byla ještě před novelou 2010 kritizována i judikaturou NSS jako nesprávná.

7 Správní řízení a soudní přezkum

Pokud návrh věcného záměru opět předpokládá vyloučení některých řízení na působnosti správy pobytu cizinců z části druhé a třetí, zdůrazňujeme vhodnost existence vlastní procesní úpravy přímo v předmětném zákoně, aby nedocházelo k výkonu veřejné moci bez zákonem stanoveného způsobu. Tato konkrétní procesní úprava by především znamenala zvýšení právní jistoty účastníků a tím přiblížení právní úpravy maximám právního státu.

Konsorcium dále odmítá restriktivní přístup předkladatele, který je v návrhu akcentován například v následujících opatřeních:

- povinnost občanů EU žádat o potvrzení o přechodném pobytu
- omezování souběžného podávání žádosti o prodloužení a žádosti o nové povolení
- omezování procesních práv (např. u přerušování řízení)
- přijatelnost u kasačních stížností ve věcech vyhoštění (argument na str. 76, že stávající čtyřstupňový přezkumný mechanismus, který je ve všech oblastech správního práva, je „přílišným luxusem“, je třeba radikálně odmítnout jako diskriminační vůči cizincům)
- správní poplatek za žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza